

2017

ТОМ V

Съвременни технологии в
културно-историческото
наследство

ТУ - София

СПОДЕЛЕНО ОТ ПРАКТИКАТА

КОНСЕРВАЦИЯ, РЕСТАВРАЦИЯ И СОЦИАЛИЗАЦИЯ НА ТРАКИЙСКА ГРОБНИЦА ШУШМАНЕЦ

*арх. Иван Райков,
и Център за реставрация на
художествени ценности София*

СЪВРЕМЕННИ СПЕЦИАЛИЗИРАНИ СКАНИРАЩИ РЕШЕНИЯ

*Андреана Георгиева,
АЯ Мсълюшънс ЕООД
Варна*

ПЛЕНАРНА СЕСИЯ

ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ВКЛЮЧВАНЕ НА ОБЩЕСТВЕНИТЕ БИБЛИОТЕКИ В МАРШРУТИТЕ НА КУЛТУРНИЯ ТУРИЗЪМ

*проф. д-р Мариела Модева
УниБИТ и ХТМУ София*

Настоящата статия разглежда някои възможности за включване на библиотеките в маршрутите на културния туризъм. Направен е анализ на съществуващите ресурси и са набелязани конкретни стъпки за осъществяване на тази идея. Взет е предвид и значителния потенциал, който имат за да бъдат център на събития, свързани с творческия туризъм в контекста на основните приоритети на новата Стратегия за устойчиво развитие на туризма в България 2014-2030. Включването на библиотеките в културния туризъм напълно хармонизира и с образователната ѝ мисия, тъй като този тип туристи задоволяват предимно познавателни потребности.

СЕЗОНИ И ЦВЯТ В ИНТЕРИОРА

*проф. д-р Мария Евтимова
ТУ - София*

В доклада се разглеждат основните проблеми свързани с цвятите аспекти в съвременното жилище. Подчертава се ролята на цвета като символика, свързани със сезона и израз на емоционалните послания при въздействието му, както и при композиционната организация на жилището. Подчертава се значимостта на цвета при избора на аксесоари, вещи, художествени произведения и като акцент в зоновото пространство, съобразно сезоните.

ТРИКРАКИТЕ ТАБУРЕТКИ: АРХЕТИПЕН ОБРАЗ ОТ ВЪЗРОЖДЕНСКИЯ БИТ В БЪЛГАРИЯ

*проф. д-р Регина Райчева
ЛТУ - София*

В статията се разглеждат трикраките табуретки (или столчета, както са известни), един базисен образ на народния бит и възрожденските интериори в България, както и историческите им аналози в други страни. Бидейки толкова минималистични, човек едва ли си задава въпроса как са изработени и как съединенията им са подсигурени срещу разхлабване, тъй като при много стари образци краката са разместени и стърчат над облегалката. Възникнали в дълбока древност като изцяло функционален предмет, трикраките табуретки дават началото на редица вариации. Базисният тип е обект на безкрайно количество вариации в историята на мебелите, които засягат както основната форма, така и детайла на съставните части, и представлява доказателство, че 'опростена' и 'минималистична' форма също означава и 'форма с потенциал за развитие'.

НОВА СОЦИАЛНА ИСТОРИЯ ПРЕЗ ТЯЛОТО ВЪВ ВИРТУАЛНОТО ПРОСТРАНСТВО. ПСИХОСОМАТИЧНА РЕ/КОНСТРУКЦИЯ НА ИНДИВИДА

*ст. пр. д-р Ивайло Пеев,
ТУ - София*

Текстът разглежда съвременните аспекти на социалността и писането на история на социалните взаимоотношения през индивидуалното и групово участие-потребление в/на социалните мрежи. Анализирани са мястото на телесното във виртуалното пространство, неговата натрапчивост и опит за изземане функциите на реалното физическо тяло. Отбелязана е виртуалната ре / конструкция на индивида в съвременния е-социум, където физически отсъстващото тяло настойчиво заявява своето присъствие през изображение, образ, фотос, видео, създавайки нов модел на присъствие в света. Достига се до извода, че новата социална история на практика се пише в света на виртуалните социални мрежи, в които индивидът е обграден от харесванията и споделянията на хиляди потребители, групирани по интереси и отношение към действителността.

VISUAL COMMUNICATION AND VARIATION OF DATA TRANSFER FOR ONLINE ADVERTISING

*Elena Dimitrova, PhD
UK*

Concept solution and implementation following the marketing - UX and UI design. Creating banners to preserve and display product-related information. Adobe Photoshop and Adobe Illustrator as software for processing and completing the design. Using the analytical sketch for creating the design concept.

НЕИЗПОЛЗВАНИ ВЪЗМОЖНОСТИ

*доц. д-р Яким Дейков
УАСГ София*

Този текст отстоява достойнствата на условната възстановка като решение при реконструкцията на културни паметници и анализира архитектурния ѝ потенциал. В практиката рядко се виждат добри реализации на тази основа. Неизползвани възможности. В статията се прилага интердисциплинарен подход; отправна точка са базисни принципи на научно издържаната реставрация на художествени произведения.

ОТНОСНО НЯКОИ ПРОБЛЕМИ НА РЕТУША ПРИ РЕ-РЕСТАВРАЦИЯ НА СТЕНОПИСИ

*доц. д-р Яким Дейков
УАСГ София*

Текстът визира спецификата на работата на художника-реставратор в случаите с предшестващи намеси, определени като неприемливи.

АКТУАЛНИ АСПЕКТИ НА ВИРТУАЛНИЯ ДИЗАЙН НА ЕКСПО-ПРОСТРАНСТВА – ГАЛЕРИЙНИ, МУЗЕЙНИ, ЦЪРКОВНИ

*доц. д-р Яким Дейков, УАСГ София
арх. Анджела Андреева, ТУ - София*

Настоящата публикация набелязва възможностите, потенциала, положителните и някои от отрицателните страни при създаване на виртуален дизайн на музейни, галерийни и църковни пространства; анализира проблема като разграничава възлови аспекти – рекламно-пропаганден, естетически, технически, учебно-педагогически, приложен. Статията е съавторска – ползотворният диалог, за разлика от безплодния спор, на поколения и различни специалности се отличава с обхващане на даден проблем от различни и понякога неочаквани гледни точки, с примиряване на противоречията.

СЪВРЕМЕННОСТ И КУЛТУРА

гл. ас. д-р Михаела Гаджева
ТУ - София

„ ... видимата история е израз, знак, душевност, станала форма.” „Не става дума за онова, което конкретните факти на историята са сами по себе си, като явление от някаква епоха, затова какво означават, загатват те чрез своята поява.“, О. Шпенглер „Стремежът да имаш характеризира западното индустриално общество, където алчността за пари, слава и сила стана водещ начин на живот“ - Ерих Фром /К. Деликонстантинос/

КАКВО Е БИЙКЪН И ИМА ЛИ ПОЧВА У НАС?

инж. Петър Атанасов
Регионален исторически музей - Варна

За перспективите на тази нова технология, както и възможностите, които дава на музеите да предлагат персонализирано преживяване на посетителите си. Смартфоните, мобилните комуникации и приложенията базирани на местоположение се използват масово от потребителите. Но производителите на телефони бяха безсилни пред едно предизвикателство - осигуряване на качествена навигация в затворени пространства. А такива са всички музеи. Появи се решение на този проблем. Решение, което може да промени изцяло начина, по който се ориентираме в затворени пространства - музеи, административни сгради и търговски обекти. Освен, че ще спомогнат за широкото навлизане позиционирането, бийкъните (от beacon) ще направят истинска революция в начина, по който си взаимодействаме в гореизброените пространства. Потребителите ще бъдат прихващани още на входа и посредством техните смартфони ще им се предлага персонализирана информация. В доклада са разгледани базови сценарии за използване на бийкън за музейни нужди, като ще споделя опита и първите впечатления за практическото приложение на технологията в музейен обект „Римски терми на Одесос" при РИМ-Варна.

БЪЛГАРСКИЯТ ИНТЕРИОР И ДИЗАЙН – ТЕМА С БЪДЕЩЕ

арх. Цветомира Гургинова
София

Началото. Първите стъпки. Опорните точки. Какво пропускаме? Към какво още не сме се обърнали? Родовата памет. Генът. Творчеството. Как съществуват в един глобализиран свят? С това, което е било, съществуваме днес и събираме краските за нашето утре. Фактология на настоящето. Нов път води до нови места. Ще се осмелим ли да го изградим?

ВИЦЪТ В ТЕЛЕВИЗИОННАТА РЕКЛАМА ЧРЕЗ НАМЕСАТА НА СЪВРЕМЕННИ ТЕХНОЛОГИИ

докт. Стефан Маринов
ТУ - София

Поддържането и опазването на културно-историческото наследство на България в цялото му многообразие е непреходна цел, която трябва да се осъществява с всички най-съвременни технологични средства, за да може максимално ефективно да се преодолява активното въздействие на времето. Призванието на рекламата е създаването на интересна, провокираща размисъл, забавна комуникация с художествена стойност и конкретна търговска цел. Един от методите за постигане на такъв ефект е използването на вицът, като основната част в една телевизионна реклама, насочваща зрителя към основната концепция. Активно изображение се постига и чрез използването на големите възможности на анимационното изкуство. Рекламният продукт съхранява информация. Данните, които са включени в него се пренасят и съхраняват посредством новите медии в цифрово пространство.

АВТОМАТИЗИРАН КОМПЛЕКС ЗА ПРОИЗВОДСТВО НА ХАРТИЕН ПЪЛНЕЖ ЗА МЕБЕЛНИ ПЛОЧИ

*гл.ас. д-р Изабела Радкова
ЛТУ - София*

За осъществяване на автоматизирано производство на хартиен клетъчен пълнеж за мебелни плочи и врати са предложени, разгледани и анализирани няколко ефективни решения с внедряването на автоматизиращи устройства. Извършен е технологичен и икономически анализ на предложените решения. Осъществена е оценка на решенията за автоматизация и е избрано оптималното от тях. Предложена е компоновка на автоматизирания комплекс за производство на хартиен пълнеж за мебелни плочи и врати.

THE USE AND IMPACT OF SOCIAL MEDIA CULTURE AND MODERN DAY TECHNOLOGY FOR COMMUNICATION PURPOSES

*Manisha Veja
UK*

In the following article I take an in depth look into the fascinating world of social media and its impact, as far as communication and the flow of information goes, in order to explore the effectiveness of this new age method of information flow. By exploring the impact of this method of communication, I will be able to determine the effectiveness of such a phenomenon and the influence of technology and social media.

ДЕТСКОТО ОБЛЕКЛО - ОТВЪД УТИЛИТАРНАТА ФУНКЦИОНАЛНОСТ

*докт. Радка Йорданова
ТУ - София*

Докладът разглежда потребността от създаване на такова детско облекло, което съчетава в себе си два дизайн продукта с различни функции и притежава обучително-възпитателен характер за детето. Представят се разработки на авторски модели и кройки на съвременни детски връхни дрехи, базирани на традиционните български народни носии. Целта е чрез прости трансформации, те да се преобразуват в обекти за игра и обратно. Предвижда се възможността децата сами да извършват процеса на преобразуването, както и да определят емоционалното състояние на играчката (чрез избор на мястото и формата на очите например).

DIGITAL CULTURAL HERITAGE AND THE ANALYTICS AS INNOVATIVE TOOLS FOR PROCESSING BIG DATA

*Yavor Dankov PhD Student
Sofia University*

In the new technology era of continuously emerging new ways of developing and implementing innovations into business the use of software and especially the analytics and business analytics is an essential part of the human progress and the management of the companies. The companies utilize these tools as special and appropriate instruments for battling and handling the problems concerning the Big Data. The cultural and historical heritage included in the World Heritage List of UNESCO is part of the human legacy. Finding, preserving and digitalizing this legacy is a fundamental part of the cultural heritage for the future generations. The use of the analytics is related to the constant problems of the preservation, conservation, digitalization and virtualization of the historical and cultural heritage as part of UNESCO. The autor consider some examples of the analytics in practice, as well as popular software used by UNESCO. This paper seek to provide evidence of the importance of the use of software and especially of the analytics, not only as an essential part of the business management, but as an innovative tools for processing Big Data. The analytics, business analytics and different types of analytics provide important multidimensional value that contributes for the development of the Digital Cultural Heritage.

СРАВНЕНИЕ НА ВИДОВЕТЕ ГРАФИЧНИ ТЕХНИКИ ПО ОТНОШЕНИЕ НА ОБРАБОТКАТА, МАТЕРИАЛИТЕ И ПЕЧАТА . СЪПОСТАВКА И ПАРАЛЕЛИ МЕЖДУ ИЗЯЩНАТА ГРАФИКА И ДИГИТАЛНАТА ТАКАВА.

*ас. Теодора Пешева
ТУ - София*

Този доклад е анотация на пресечните точки между различните типове графични техники, начинът на обработка и печата, понятията висок и дълбок печат. Подробно се разглежда въпросът за цветната графика, инталиото и монотипията. Объркването на понятията графика и рисунка. Какво е качеството и естетическите стойности на класическата графика, дигиталния печат и манипулацията печат, който като качество на изображение и вид копира графични техники, но допуска индустриален като количество тираж. Сравнение на моралната и качествена стойност между тези три вида произведения и имат ли място заедно в общи експозиции.

ДИЗАЙНЪТ КАТО МЕТОДИКА ЗА СЪХРАНЯВАНЕ АВТЕНТИЧНОСТТА НА КУЛТУРНО-ИСТОРИЧЕСКОТО НАСЛЕДСТВО

*докт. Росен Такев
ТУ - София*

Кое е онова нещо, което придава проникновена стойност на даден продукт, позоваващ се на културно-исторически характеристики? Дали дървените мускалчета с масло от българска роза, произведени в Китай, носят пълноценно преживяване за потребителя? Италианско еспreso, изпито “на крак” на някой ъгъл в центъра на София, идентичен вкус ли има като същото, изпито на площад в Рим? А дали фабрично протърканите и скъсани каубойски дънки създават същата емоционална връзка с притежателя им, както такива, произведени от груб и необработен деним, който придобива неподправените следи на ежедневна употреба? Може би се оказва, че основен носител на културно-историческа информация е автентичността и то не само тази, която се корени в произхода на продукта, но и в отношението към него и начина му на потребление, а това са нелинейни параметри, които се намират в игралното поле на дизайна.

МНОГОСЛОЙНАТА ГРАФИЧНА КОМУНИКАЦИЯ В ПЛАКАТНОТО ИЗКУСТВО

*докт. Настасия Драгнева
ТУ - София*

Многослойната графична комуникация в плакатното изкуство: Разработване на плаката чрез многопластови натрупвания. Предаване на изображението посредством различни ракурси на наблюдение. Разглеждане на композиция от многослойни изображения. Изследване на скрита кенетика между отделните слоеве при социалния плакат.

ДИЗАЙНЪТ, КАТО СРЕДСТВО ЗА ЗАПАЗВАНЕ НА ТРАДИЦИИТЕ В УСЛОВИЯТА НА СЪВРЕМЕННОТО КОНСУМАТОРСКО ОБЩЕСТВО

*доц. д-р Георги Червендинев
ТУ - София*

В статията се разглеждат примери от дизайнерската практика, при които определени продукти запазват интересът към тях и след прекратяване на производството им. Това е предпоставка за появата на различни ретро моди, които интерпретират отделни аспекти от тези продукти, но много рядко резултатът може да се приеме като продължение на първообраза. По този начин се изгубва безвъзвратно част от съвременната култура. Анализират се отделни аспекти от жизнения цикъл на продуктите, които имат отношение към продължителността на производството им и е представен концептуален проект на продукт, който има технологичен потенциал за продължително производство и редизайн.

НАВЛИЗАНЕ НА ОБЕКТИ В ПРОСТРАНСТВОТО, ПОСРЕДСТВОМ ВИДОИЗМЕНЯНЕ НА ИЗТОЧНИКА НА ПЕРСПЕКТИВНИ НАБЛЮДЕНИЯ В РИСУНКИТЕ И ТРАНСФОРМИРАНЕ НА ОБЕКТИТЕ В АРТ ИНСТАЛАЦИЯ

*д-р Жулиета Койчева
НХА София*

Докладът се стреми да направи обстоен обзор на три различни контрапункта на една и съща тенденция, водеща своето начало от изследването на абстрактната образност на обектите в рисунките към създаването на темата. Всеки един от авторите, обхванат от изследването, използва перспективните изменения на изображенията в рисунките обекти, като пресъздава тези изменения, поставяйки самите обекти в нов контекст, в реална среда, пресъздаващ алегоричен или семиотичен образ на перспективното изменение, изследвано в рисунката, което вдъхновява автора да създаде творбата си. Самите творби, създадени в условието на постмодерното в изкуството, следват тенденция, която предлага нестандартен подход към създаване на съвременна интерактивна експозиция и отразява промените в социалната сфера, пресъздадени чрез изкуството. Комбинирайки осезаемите, символични и структурни промени, тези съвременни произведения, представящи мода, представляват съюза и непреходната връзка на облеклото и архитектурата. Въпреки че рисунката започва като отговор на даден източник, те се превръщат в нещо друго, когато се създават нови асоциации и концепциите се трансформират.

ТРИИЗМЕРНИЯТ ПЕЧАТ В СЪЗДАВАНЕТО НА ОБЕКТИ ОТ ПОРЦЕЛАН И КЕРАМИКА

*гл. ас. д-р Яна Юнакова
ТУ - София*

Навлизането на триизмерния печат като средство за реализация на продукти в различните области на дизайна не подминава и дизайна на керамика (ceramic design). Разработените за целта екструдери за глина ръководени от специализиран софтуер напълно заместват ръчната работа. В резултат се появяват обекти с разнообразни функция, форма и повърхност. Възможностите за експериментиране в тази област са големи поради сравнително новото приложение тази технология в керамиката. Триизмерното принтиране с керамичен материал има потенциала да върне в бита уникалните и индивидуални обекти, които умеят занаятчиите. Но, този път посредством машина, която произвежда крайния продукт. Вярвам, че е за добро!

ТЕХНИЧЕСКИ ИНОВАЦИИ, ЕКСПЕРИМЕНТИ И ИЗСЛЕДВАНИЯ ПРИ СЪЗДАВАНЕ НА ИНТЕРАКТИВНИ ЕКСПОЗИЦИИ. ИЗГРАЖДАНЕ НА СЪВРЕМЕННА МУЗЕЙНА СРЕДА И ИЗСЛЕДВАНЕ НА НЕЙНОТО ВЛИЯНИЕ

*докт. Веселка Николова
НХА София*

Докладът представя преглед на историята на техническите иновации, използвани при създаване на музейни експозиции. Вземат се предвид влиянието на експозиционните елементи и методите за постигане на положителни резултати при изграждане на експозиционна среда с иновативни методи. Провежда се научно изследване на техниките и ефективните методи при представяне на произведения на изкуството. Изследва се влиянието на тези методи при изграждане на иновативна експозиционна среда и съсредоточаване на съзнанието върху експозиционните обекти. Проучват се автори и музеи, използващи технически методи и иновации при създаване на пространствения облик на музейната експозиция, свързването им с околните пространства, взаимно свързани с интерактивните композиции, използване на средствата на модерния пространствен дизайн за пресъздаване на уникално впечатление за зрителя. Прави се обзор на влиянието, което оказват техническите иновации, експерименти и изследвания на проведени проучвания по темата. Представя се чрез обзор, как динамиката в комуникационната среда, в която съвременният музей е призван да служи на публиката, влияе положително и привлича посетители.

ИНОВАТИВНИ МЕТОДИ ЗА КОНСТРУКТИВНО УКРЕПВАНЕ НА СЪЩЕСТВУВАЩИ СГРАДИ, ОБЕКТ НА КУЛТУРНО-ИСТОРИЧЕСКОТО НАСЛЕДСТВО

*доц. д-р П. Христов, проф. д-р В. Кърджиев
УАСГ София*

В доклада се разглеждат възможностите на модерните техники и технологии при усилване и възстановяване на носещата способност на съществуващи сгради, съчетаващи функциите на паметници на културно-историческото наследство, с изискванията за обитаване в съвременните условия. Илюстрирани са някои конкретни конструктивни проблеми и подходът при тяхното решаване.

РУСТИКАЛНИ И ЕКЛЕКТИЧНИ ИНТЕРПРЕТАЦИИ В ИНТЕРИОРА

*доц. Христо Шапкаров
ЮЗУ „Н. Рилски“ Благоевград*

Докладът има за задача да разгледа основните подходи при изграждане на интериорни пространства в съвременния дом. Изходните точки са дефинирани от целта за постигане на уют и оригиналност в композирането на обеми и цветови решения при оформянето на общата и лична жилищна среда. Разгледана е ролята на опростения и функционален обем на мебелите и пластичните стенни аксесоари, както взаимно допълващите се еkleктични елементи в интериора.

ПУБЛИКА И ОБЩЕСТВО

*ас. д-р Анна Покровнишка
ЮЗУ „Н. Рилски“ Благоевград*

Образът, като форма за представяне на изкуството, ситуира своята същност в различни измерения – от реални интерпретации на средата за живеене до иновации в мисленето на автора. Този твърде широк спектър от изображения му дава възможност да намери своето място сред публиката. Обектът на комуникация е конфигурация, която оставя трайни следи в съзнанието на наблюдаващия и изгражда неговата идентичност. Социалната адаптивност на зрителя е свързана с влиянието, което се оказва върху него от страна на автор и творба.

ПОГЛЕД КЪМ ВЪЗМОЖНОСТИТЕ ЗА ИЗПОЛЗВАНЕ НА СИМ ПРИ УПРАВЛЕНИЕ НА ЖИЗНЕНИЯ ЦИКЪЛ НА КУЛТУРНО -ИСТОРИЧЕСКИ АРХИТЕКТУРНИ ПАМЕТНИЦИ

*доц. д-р Михаела Кутева, гл.ас. д-р Красимир Бошнаков, доц. д-р Петър Христов
УАСГ София*

СИМ е съвременна дискуссионна тема, обединяваща принципи и технологии за събиране, съхранение и споделяне на информация за обектите на културното наследство. В доклада са коментирани накратко функционалностите на съвременните софтуерни платформи за СИМ във връзка с възможностите за приложение при реставрация и реконструкция на архитектурни паметници. Дискутирана е накратко принципната схема на събиране и обмен на строителна информация за културни паметници на базата на международните стандарти за СИМ.

TECHNOLOGICAL PROCESS FOR THE PRODUCTION OF REPLICAS OF EARLY IRON AGE WEAPONS

*assoc. prof. Kamelia Kalchevska PhD, ass. Angel Velikov PhD, IMSETHC-BAS
sen. Ass. Krum Petrov, TU - Sofia*

One of the positive trends observed over the last decade is the increasing application of interdisciplinary methods in the study of archaeological materials. There is a significant increase in interest in the research of metals and their role in the development of ancient societies. However, iron artefacts have not received much attention.

ПРОЦЕСИТЕ И АРТЕФАКТТЕ В РАЗВИТИЕТО НА ПИСМЕНОСТТА, КАТО НЕОБХОДИМА ОСНОВА ЗА УСВОЯВАНЕТО И ПРЕТВОРЯВАНЕТО НА ПИСМЕНИТЕ ЗНАЦИ

*ас. Огнян Георгиев
ЮЗУ „Н. Рилски“ Благоевград*

Съхранението на културното наследство има освен физически и други, духовни измерения. Важно е осъзнаването на фактите, свързани с възникването и развитието на писмеността като ценни уроци, имащи отношение към развитието на съзнанието както във филогенетичен, така и в онтогенетичен план. Познаването на процесите и артефактите обогатява и педагогическата, и творческата практика. То е необходимо условие освен за успешното и здравословно усвояване на писмените знаци, също и за художествената практика, касаеща тяхното интерпретиране и претворяване при изграждането на шрифта, знака, текстовата композиция, графичния дизайн.

ИЗСЛЕДВАНЕ И ИЛЮСТРИРАНЕ НА ФАНТАСТИЧНИЯ СВЯТ ОТ ПРИКАЗНОТО НАСЛЕДСТВО БЪЛГАРСКОТО НАРОДНО ТВОРЧЕСТВО, ПОСРЕДСТВОМ СЪВРЕМЕННИТЕ ИЗОБРАЗИТЕЛНИ МЕТОДИ И ТЕХНИКИ

*докт. Ивелина Даулова
ТУ - София*

В доклада се разглеждат проблеми свързани със съвременния поглед на различни автори на визуалната същност на фантастичните образи в българската народна приказка. Интерпретацията чрез съвременните средства е в две насоки: обработка на илюстрацията при предпечатна подготовка и анимирани герои. Засегнат е проблемът за влиянието на актуалните тенденции при визуалната комуникация върху стилово единство и авторския почерк в илюстрациите. Анализират се готови проекти като: Авторската илюстрирана книжка на Цв. Петрова „Български митологични същества (и къде да ги намерим)“ и фантастичният сериен анимационен филм „Златната ябълка“.

ИНОВАТИВНИ ПОДХОДИ И ДОБРИ ПРАКТИКИ В СФЕРАТА НА ОПАЗВАНЕ И СЪХРАНЯВАНЕ НА ДОКУМЕНТАЛНОТО НАСЛЕДСТВО

*д-р Искра Цветанска
LibLab - УниБИТ*

Днес за опазване на културното наследство се прилагат съвременни екологични технологии. За дезинфекция на библиографски и музейни културни наследства са разработени специално нови специфични методи за лечение без токсични вещества и химикали. Методът "аноксия" е нетоксична дезинфекция, дезинсекция и превенция за дългосрочно съхранение, чрез контролирана кислородна среда без риск за културното наследство на хората и околната среда. При метода "аноксия" атмосферата се променя изкуствено чрез отстраняване на кислорода до нива под 0.5% и въвеждане на инертен газ (азот в повечето случаи) или чрез използване на кислородни абсорбери. В същото време се контролират нивата на температурата и относителната влажност, които трябва да се поддържат в рамките на определени параметри за ефективността на метода. Аноксията елиминира паразитите чрез дехидратация и задушаване. Смъртността на вредителите е 100%, независимо от техния етап на развитие. Прилагане на метода „Аноксия“ в РБ Русе, Националната библиотека на България и музея на медицината във Варна.

СВЕТОВНОТО НАСЛЕДСТВО В СПИСЪКА НА ЮНЕСКО. ДИГИТАЛНА ЕНЦИКЛОПЕДИЯ.

*д-р Ралица Гелева
„Българска енциклопедия”, НИЦ БАН*

Създаването на информационни ресурси е съществен дял от научноизследователската дейност, част от процеса на популяризиране на научните изследвания. Ходът и методиката на научните дейности дават възможност за попълване на подробни бази-данни, които впоследствие могат пълноценно да се използват както при анализирането на конкретните проучвани обекти, така и да се превърнат в полезни допълващи основната тема интердисциплинарни сведения. Обработването на тези материали позволява да бъде извлечена много полезна съпътстваща основното изследване информация. Нейното обнародване с цел разширяване на обществената информираност и в полза на образователни и други информационни цели е много полезна. Един добър пример в тази насока е работата по създаване на съвременни дигитални информационни ресурси за световното културно наследство. В доклада ще бъдат представени основните елементи от съдържанието на този информационен продукт и иновативните моменти, които го отличават от съществуващите до момента.

ПОЛИТИКИ НА ДИГИТАЛИЗАЦИЯ НА КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО

*студ. Чавдар Цветков,
СУ „Св. Кл. Охридски”*

Централизираните политики на дигитализация се реализират, чрез консолидирана пирамидална структура на властови решения. Тя следва логическата посока отгоре-надолу. Целта на настоящия доклад е проследяването на международните тенденции в сектора на дигитализацията на културно наследство и тяхната приложимост на локално държавно ниво в рамките на Република България. Това ще проследи съдържанието на политиките за дигитализация. Този процес има обща идентичност, структурна последователност и модули с елементи, засягащи общи полета в сферата на културното наследство. Цел настоящия доклад ще бъде общото описание на съдържанието на тези политики на международно държавно ниво и тяхната реализация в България. Очакван резултат от настоящето изследване е проследяването на ефекта от тези политики и реалната им, измерима, реализация.

ПОСТЕРНА СЕСИЯ

AUDIOVISUAL USES OF MUSICAL HERITAGE FOR ITS PEDAGOGICAL DEVELOPMENT

*Juan Carlos Montoya Rubio
Universidad de Murcia Spain*

Today we can access online transcriptions about popular music in various territories of Spain. Using these sources it is possible to establish the type of melodies that were developed from the beginning of the 20th century and, with a follow-up work, we can also train ourselves to track the modifications undergone over time. In this study we will focus on several of the melodies collected by the Pedagogical Missions, in order to appreciate the influence of certain local groups, as well as the weight of women in their theme or compiler process. Finally, the paper outlines didactic proposals in order to update these songs. The development of these proposals is based on the usual pedagogical practices within the musical education classrooms in Spain but, equally, it is experimented with methodologies less known but equally effective for the students of Primary and Secondary Education.

PRESERVATION OF BASIC CHARACTERISTICS OF SPACE AS AN APPROACH TO DESIGN OF MUSEUMS CREATED IN OBJECTS OF RENOVATION ARCHITECTURE

*Bondarenko Irina
Kharkov State Academy of Design and Arts Ukraine*

In recent years, the process of adaptive reuse of industrial facilities has been intensified. This is due to fundamental technological changes in production, as well as the need to reduce urban sprawl and negative impact on the environment. One of the modern trends in the design of interiors of the modern museums is a combination of historical features of the adapted building with the needs of the museum. The solutions to the exposition spaces of such museums as the Tate Modern Museum (London, Great Britain), the Centrale Montemartini Museum in Rome (Italy), the Massachusetts Museum of Modern Art (USA), the Red Dot Design Awards (Germany) have been analyzed. As a result, it is pointed out that the design of spaces is solved in the following ways: by preservation of surfaces organizing space; with the openness of original structural elements; by maintenance of equipment characterizing the nature of functional processes that took place in the premises.

ПОЯВА И РАЗВИТИЕ НА Т. НАР. „НЕВЪЗМОЖНИ” ФИГУРИ И ПРОСТРАНСТВЕНИ КОНСТРУКЦИИ В ИЗОБРАЗИТЕЛНОТО ИЗКУСТВО

*доц. Йохан Йотов
НХА София*

Рисунки, объркващи възприемането на форми и пространствени конструкции от заобикалящия ни свят съществуват от древни времена. В тях обаче „невъзможността” се е получила от само себе си, без да е поставяна нарочна цел за това. Древният художник обикновено е пренебрегвал физическата същност на пространството, с цел да придаде първостепенна значимост на символния му характер. Поради това в работите му се наблюдава неволно смесване на елементи от аксонометрията, с такива от правата и обратната перспектива. Абсолютно умишленото създаване на рисунки, водещи до оптически измами и илюзии за окото се заражда към тридесетте години на ХХ в. Основна заслуга за това има германското училище на Валтер Гропиус – Баухаус и неговите нови конструктивни възгледи, продължение на руския конструктивизъм. Темата е много обширна, за да се разгледат всички варианти на оптически илюзии, затова вниманието обикновено се фокусира върху отделни проблеми, например върху проблема за построяването на базата на пространствен, пластически геометризъм.

ЕДИН ПОГЛЕД (НА СЛУЧАЕН МИНУВАЧ) ВЪРХУ ИСТОРИЧЕСКОТО НАСЛЕДСТВО НА ИТАЛИЯ

*студ. Христо Христов
УАСГ София*

Италия е страна с многовековна история. Пласт след пласт се надграждат различни епохи, стилове и творци. Страната е посещавана от милиони туристи, които всекидневно с фото апарат в ръка, заснемат обекти на историческото и културното наследство. Направен е опит през очите (фотообектива) на случаен минувач да се покаже една малка част от това богатство, комбинирано в съзвучие с модерната архитектура и парковата среда на някои големи италиански града.

ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ ЗА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ИДЕИ И ПРОИЗВЕДЕНИЯ В НАПРАВЛЕНИЕТО „ИМП-АРТ”

доц. Йохан Йотов
НХА София

С понятието „имп-арт” или „невъзможно изкуство” обозначаваме обектите, които са съставени, сглобени от отделни части. Има такива, при които всяка отделна част не само, че може да бъде изобразена, но може да бъде и направена като реална триизмерна форма. Трудността идва при сглобяването в едно цяло. Има друг тип фигури, частите на които преминават от форма в пространство. Те спокойно могат да бъдат изобразени, но няма как да бъдат направени така, че да преминават от материалното в нематериалното. Има и трети вид, при който не само че отделните части не могат да бъдат направени, но е невъзможно да бъдат и изобразени, като кръглия квадрат например. Защото всяка от неговите части е невъзможна, тъй като всяка е едновременно и права и заоблена. Тук се постига не само геометрично, но и логическо противоречие. При изобразяването на една невъзможна фигура или пространствена конструкция съжителстват възможни, дори свръхреалистично изобразени части с невъзможни, или с други думи отношението на цялото към „невъзможното”, интегрирано в него.

СЪЗДАВАНЕ И РАЗВИТИЕ НА КЕРАМИЧНО УЧИЛИЩЕ В ХЪРВАТСКА В КРАЯ НА XIX-ТИ И НАЧАЛОТО НА XX-ТИ ВЕК

докт. Петар Крижнар
НХА София

Началото и развитието на хърватската керамика са неизвестни за широката общественост. Най-често срещаната информация, която може да се намери, е свързана с индивидуални автори. Това се дължи на факта, че Хърватска исторически е повлияна от различни външни политики. Все още в Хърватска няма нито една високообразователна институция, която да възпитава поколения керамисти с цел да поддържа и развива керамично изкуство. Тази роля изпълнява средното училище „Занаятчийска школа“, основано 1882 г. в Загреб (днес „Училище за приложно изкуство и дизайн“). В него са учили Хинко Юн, София Заплетал, Дора Пезич Миятович – едни от най-изтъкнатите представители на хърватската керамика.

ANTONI MILÀ, AN UNEXPLORED MUSICAL HERITAGE OF THE 8th CENTURY

Monserrat Cannela
Spain

Throughout the 8th century, the cathedral of Tarragona, a city located on the east coast of the Iberian peninsula, was going through an economically complicated period, being, at that time, one of the poorest cathedrals in Spain. In the second half of the century, the situation worsened even more, but nevertheless, music never ceased to sound inside and outside the cathedral. Antoni Milà (†1789), was a chapel master (*maestro de capilla*) in the cathedral of Tarragona in the second half of the century and was in charge of a modest chapel of music with which he worked intensely and to which he knew how to make the most of it. This composer worked more than two hundred works for his musical chapel, which are preserved in the Archdiocesan Historical Archive of Tarragona. These works, which include liturgical and paraliturgical music, were cataloged in 2016 and are currently available to all the public thanks to the digitization of them. The Archdiocesan Historical Archive of Tarragona has carried out in the last years an important process of digitization of all its background (musical or not). In the case of musical manuscripts, today these can be viewed without the need to be manipulated directly. In this way, the musical heritage is preserved and is available to researchers for further study and dissemination.

ЕДГАР АЛЪН ПО – ИНТУИЦИЯ, ПРОРОЧЕСТВО, ИСТИНА (Карти Таро, вдъхновени от стихове на Едгар Алън По)

Атанас Атанасов
НХА София

Създаването на карти Таро е сложен творчески процес, при който художникът е длъжен да се съобразява със значението на всяка карта, както и с утвърдената от векове иконография. Когато колодата е базирана на поезията на Едгар Алън По, този процес става още по-сложен, защото е необходимо сериозно проучване и подбор на подходящи цитати, които да обогатят и нюансират значението на Арканите. А защо именно Едгар По? Известно е, че след XVIII век картите Таро са инструмент за предсказване на бъдещето. Малко са творците, които са изпреварвали времето си, като Едгар По. Предсказал детективския жанр, научната фантастика, символизма, дори теорията за Големия взрив.

ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА СИНТЕЗ С ОБЩЕСТВОТО ЧРЕЗ СРЕДСТВАТА НА ГРАФИТИТЕ И СТРИЙТ АРТА

докт. Стилян Йотов
НХА София

През последните години графитите и стрийт арт изкуството навлязоха широко у нас. Много автори и групи художници (т. нар. кръта, **crews**) взимат участие в български и международни графити фестивали. За графити художниците няма невъзможни места за изява – калкани, бетонни скатове, подлези, трафопостове, гаражи, ролетни врати, превозни средства и др., навсякъде те оставят „себе си“ и характерният си стил. Големите калкани на жилищните блокове са една от основните цели на авторите. Чрез мащаба си, силната и експресивна цветност и оригиналния художествен почерк, произведенията на графитите и стрийт арт изкуството са достъпни за хора от различните социални прослойки. Този вид съвременна стенопис присъства ежедневно в живота на хората, показва нови, нетрадиционни похвати, известни и бележити личности, анимирани герои и др. И въпреки, че професионалните стенописци често спорят дали този дял от стенописата е сериозен и социално отговорен, то все по-често се наблюдават работи със силно въздействие върху социума. В много жилищни квартали се наблюдават графити произведения с внушителни размери. Един такъв е столичния „Хаджи Димитър“. Там и до днес се създават едни от най-въздействащите и известни работи не само в София, а и в цяла България. Те са дело основно на Божидар Симеонов (Bozko) и Станислав Трифонов (Nasimo). Други автори, активно присъстващи на българската графити и стрийт арт сцена са: Esteo, Dilom, Stern, Алекси Иванов, групите 140 ideas, Pyrotechnix Crew, Sunshiners и др.

THE REBIRTH OF IMPROVISED SONG COMBATS IN CATALONIA

Marina Pibernat Vila, PhD Student
Universidade da Coruña Spain

Song combats are widespread rituals that expresses itself in so many ways around the world. *Corranda*, a particular expression of song combats, is a traditional song based on a specific tune, typical from the province of Girona, located to the north of Catalonia, Spain, on the border with France. *Corrandes* are related to a context of popular celebration, where commensalism and the promotion of traditional Catalan popular culture are central. After a community lunch with products of the zone, volunteer participants - men and women - add improvised lyrics to this specific tune played by a band. Lyrics can be about different themes proposed by the organization. These celebrations are often organized by youth local associations more than associations conformed by old people. That is why we could speak about rebirth instead of a continuity. Current youth is familiar with song combats, as we find other song combats in *rap* music, which have been popularized among young people all over the world last decades. In this way, a contemporary expression of song combats could have supposed a renewed interest in folkloric expressions of the same, which are framed in the political Catalan context nowadays, characterized by nationalist claims.

THE NEW TRADITIONS: INDIGENOUS COMMUNITY SCHOOLS AND IDENTITY POLITICS

PhD Candidate Vivian Paulina Rosado Cárdenas
University of Salamanca Spain

Indigenous communities in Colombian Amazonia and Orinoquia are experiencing complex changes in their livelihoods. These changes have given rise to complex relationships inside the villages around the notions of what's from their own and what someone else's knowledge is. Craftwork has been one of hybrid processes, and it is understood as a form of cultural representation. The communities are aware that the market has transformed their objects, and those that were formerly part of everyday life, now serve other purposes, but they still maintain their heritage and cultural knowledge, especially because attracting young's people attention to the heritage. In this context, the development of handcrafts has been considered as part of processes of rescue and strengthening of ethnic values that other economic activities leave in disuse. This paper analyzes the use of indigenous handcrafts as a pedagogical tool in the classroom, as a mechanism for the transmission of *traditional* knowledge, associated with gender models and imaginaries, conceptions about territory and the reinforcement of identity models that constitute inter-cultural moral systems that are now transmitted in community schools.

БЪЛГАРСКАТА СТЕНОПИС И ВРЪЗКИТЕ Й СЪС СОЦИУМА СЛЕД ПАДАНЕТО НА СОЦИАЛИЗМА

*докт. Стилян Йотов
НХА София*

След падането на тоталитарния режим в България стенописното изкуство претърпява множество промени, откриват се нови хоризонти и възможностите за изява стават по-големи. Всички до преди това приети рамки, стереотипи и разбирания отпадат и стенописиста бавно, но сигурно разгръща пълния си потенциал. Художниците създават произведенията си на много повече места, в различна среда (било то екстериорна или интериорна), като частни домове например, нещо, което преди промените не е било обичайна практика. Сериозно влияние оказва стилът „тромп-лъой“ (trompe l'oeil) сред стенописистите, работещи в интериорна среда, главно в частни домове. Създаването на подобен род стенописи е сложен и деликатен процес, изпълнен с компромиси относно естетическите възгледи на изпълнителя и клиента. Времето, а и политическите катаклизми през 90-те години на XX в. създадоха хора със завидно материално състояние, които станаха основни клиенти на изпълнени с детайли стенописи, често пресъздаващи реална среда, пространство изпълнено с лукс, скъпи предмети, архитектурни ансамбли, диви животни и др. Тази проява на вкус стана нарицателна с жаргонното име „мутробарок“. Напоследък у нас известност придобиха и работите на патриотична тематика - стенописи с национални символи, портрети на български революционери и герои, средновековни царе и просветители. Този тип стенописни изяви се харесва на хората, независимо от професионалното ниво на произведението и неговия автор. Тези работи събуждат чувството за национална гордост на хора с липса на художествено виждане и естетически вкус.

ЕКОЛОГИЧНИ МЕТОДИ ЗА ОПАЗВАНЕ НА КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО

*Христо Златанов
"ХРИКАТ - Съхранение и опазване
на културно наследство" ЕООД*

Методът „Аноксия“ представлява нетоксична дезинфекция, посредством контролирана безкислородна среда и внедрен контрол на нашествия от насекоми, без никакъв риск за културното наследство, за хората и околната среда. При метода „Аноксия“ изкуствено се променя атмосферата, чрез премахване на кислорода до нива под 0,5% и въвеждане на инертен газ /в повечето случаи азот/. В същото време се контролират нивата на температурата и относителната влажност, които се поддържат в определени параметри за ефективност на метода. Аноксията елиминира паразитите, чрез дехидратация и задушаване. Смъртността на вредителите е 100%, независимо от техния стадий на развитие.

REVITALIZING THE PAST: HERITAGE REPRESENTATIONS AND INTERPRETATION IN WALES (UK)

*Prof. María Jesús Pena Castro
University of Salamanca Spain*

This paper analyses the uses and representations of Cultural Heritage in Wales (UK). UNESCO There are three UNESCO World Heritage Sites in Wales, from Medieval Castles to Industrial Landscape. Besides a large fraction of the South Wales coastline has been designated as Heritage area and one of the most important open air museums in the world is located in Cardiff, St Fagans National Museum of History. This variety allows us to examine the combination of history, tradition and identity condensed in Welsh inheritance from different perspectives. Since Wales is one of the four constitutive nations of the United Kingdom the nationalist sentiments are enhanced by the distinctive preserved past, in addition to the idiosyncrasy of Gaelic Language. Furthermore, considering that through the twentieth century, Welsh economy has suffered the decline of heavy industry, tourism has become an important source of income. Consequently, Heritage arises as an essential resource to analyse Welsh society.

ВРЪЗКА МЕЖДУ ФУНКЦИЯ И ФОРМА В ИНДУСТРИАЛНИЯ ДИЗАЙН

гл. ас. д-р Геновева Владимирова

ТУ - София

Настоящият доклад има за цел да представи неразривната връзка между функцията и формата на дизайнерските изделия. Функцията на дадено изделие е основен формообразуващ фактор и е следствие от неговото предназначение в живота на потребителя като индивидуална фигура и потребителя – член на обществото. Данните сочат, че всяка форма носи послание за предмета и информация за неговата функция. Естетическата изразителност на формата я прави достъпна за възприемане от обществените ценности представи и съответно функционално разбираема. Една от задачите на изследването е оценката на връзката между различните потребителски ситуации и основните функции, които доминират в различна степен.

ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА ОПТИЧЕСКИТЕ ИЛЮЗИИ В ДИЗАЙНА НА ВИЗУАЛНА КОМУНИКАЦИЯ

гл. ас. д-р Геновева Владимирова

ТУ - София

В настоящия доклад са представени редица оптически илюзии, които въздействат на потребителите, променяйки техните усещания за цвят, форма и динамични показатели като посока на движение. Това оптическото въздействие засяга възприятията за пространствените размери (голямо/малко), за височината (ниско/високо), за посоката на движение (хоризонтално, вертикално, центробежно, центроостремително), за разстоянието до обекта (близо/далече), за теглото на обекта (тежест/лекота) и т.н. Също така резултатите показват, че има качествени разлики и в цветоусещанията, под влияние на външни „дразнителни“ като светлина, околна среда и др. и физиологични такива – въздействащи върху очния нерв. Една от задачите на доклада е да предостави информация за въздействието на оптическите илюзии в дизайна на визуална комуникация върху потребителите и как влияят те върху мотивацията му за вземане на решение за покупка.